Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України №47 (797) ♦ Вівторок, 15 березня 1994 року ♦ Ціна договірна

ДО ВИБОРІВ ЗАЛИШИЛОСЯ 12 ДНІВ. СЛОВО – ЗА НАМИ!

Демократи об'єднуються

Спільний протокол щодо узгодження дій демократичних сил Львівщини підписали представники Української селянсько-демократичної партії, Української республіканської партії, Демократичної партії України, Соціал-демократичної партії України, Партії зелених та Партії демократичного відродження України.

Є округи, де зареєстровано понад двадцять кандидатів на одне місце. Серед них чимало і вже знайомих імен, а які найбільш впливові політичні сили області роблять ставку і цього разу. Це передусім такі відомі політики, економісти і державні діячі, як І.Юхновський, М.Горинь, М.Косів, Л.Танюк, В.Пинзеник, М.Бойчишин, Я.Кендзьор, В.Черняк, О.Влох, Т.Стецьків, І.Гринів.

Утім, якщо стосовно цих та інших кандидатів усе ж є певні неузгодження (по деяких округах підтримують і агітують відразу за 4—5 чоловік), то в голови обласної Ради Миколи Гориня — практично одностайна підтримка всіх демократичних сил.

З психікою не лад, а він — кандидат...

Як повідомила обласна молодіжна газета «Молода Волинь», принаймні у трьох із 106 кандидатів у народні депутати України, які балотуються по дев'яти виборчих округах Волині, не все гаразд із психічним станом здоров'я. За роз'ясненням я звернувся до головного лікаря обласної психлікарні Богдана Яцківа, на що одержав відповідь: «Нічого не можу сказати — закон забороняє розголошувати такі таємниці». Щоб отримати посвідчення водія, потрібна медична довідка. А для нардепа, з'ясовується, не обов'язково. Але вибір — на нами!

«Марія» перехоплює виборців

Своєрідно використав відведений час для виступу на Чернівецькій телевізії кандидат у народні депутати України електрозварник Іван Верник, що балотується по Ленінському виборчому округу № 431. З'явившись на екрані, він відмовився рекламувати свою програму. Усіх, кого вона зацікавить, попросив зв'язатися з ним телефоном. Потім узяв до рук гітару і заспівав пісню.

У такий спосіб претендент, як з'ясувалося, висловив протест проти невдало вибраного часу для теледебатів, адже глядачі цієї миті на іншому каналі насолоджуються мексиканським телесеріалом «Просто Марія».

Абзац з листа

У наших виборців не повинно бути проблем під час обрання народних депутатів. Головна умова — це розуміння кандидатом своїх завдань, а не впевненість у власному добробуті в разі обрання. Отож будьте пильні, шановні співвітчизники. І не залишайтеся вдома у день виборів, бо такий пасивний протест перетвориться для вас у покарання.

Владислав МАЙБОРОДА.
Київ.

* * *

Потрібно відкинути думки на зразок: не піду на вибори, бо однаково мій голос нічого на краще не змінить. Така позиція може згубити нашу Україну як державу. Згадайте народне прислів'я: крапля камінь точить. Так і ми своєю громадянською активністю допоможемо обрати справді професіональний парламент і наблизимо вихід держави з кризового стану.

Федір ЗАГОРУЙКО.
Лубни Полтавської області.

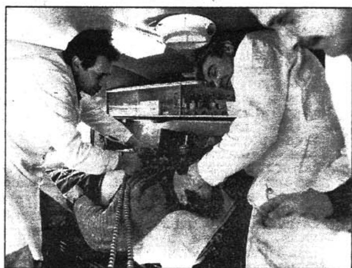

Швидко казка мовиться...

Один знаний професор, що читав російську літературу в університеті, якось здивував: «Романтика — це шизофренія». Дозвольте не погодитися: романтика — це красиво.

А працювати лікарем на швидкій медичній допомозі надзвичайно романтично: парочками проходжуються шляхетні городяни, десь далеко грають віденський вальс, з усіх кінських сил мчить карета, перед якою всі (!) розступаються. І навіть віденський вальс замовкає під натиском сирени. Очевидно, так воно було 1889 року у Відні, коли виникла перша служба швидкої медичної допомоги, створена винятково для жертв дорожніх пригод.

1902 року прогрес дійшов і до Києва. Троє коней і три кареті швидкої виїжджали спочатку з Пирогова. Потім, коли їх замінили автомобілі, з Рейтарської, після 1963 року — з Леніна, а від минулого року — з вулиці Богдана Хмельницького. Хоча в останній раз станцію нікуди й не переселяли (перейменували вулицю), навіть навпаки — вперто намагалися її відремонтувати.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Продиктовано в номер

Подвійний ювілей

Минулої неділі громадськість Херсонщини урочисто відзначила подвійний ювілей — півстоліття з дня визволення Херсона від німецько-фашистських загарбників і 50-річчя з часу утворення Херсонської області.

З подвійним святом херсонців тепло привітав Президент України Л. Кравчук.

Про україно-естонські переговори

Вранці, 13 березня, Президент Естонії Л. Мері, направляючись з офіційним візитом до Ізраїлю, зробив короткочасну зупинку в аеропорту Бориспіль. Високого гостя зустрічали міністр закордонних справ України А. Зленко, секретар Адміністрації Президента України М. Хоменко, міністр Кабінету міністрів України І. Доценко, посол України в Естонії Ю. Олененко. Під час бесіди, що проходила в приміщенні аеропорту, відбувся обмін думками про стан та перспективи україно-естонських відносин. З 15 по 17 березня Президент Естонії Л. Мері перебуватиме в Україні з офіційним візитом.

До нас їде американський міністр

16 березня розпочинається тижнева поїздка міністра оборони США У. Перрі до нових незалежних держав. Зокрема, у Києві відбудуться його переговори з Президентом Л. Кравчуком, главою зовнішньополітичного відомства А. Зленком, міністром оборони В. Радецьким. У. Перрі також відвідає Білорусь, Казахстан і Росію.

Крим вшановує Шевченка

Просторий зал Кримського українського музичного театру не зміг вмістити всіх бажаючих, котрі прийшли сюди 12 березня на вечір, присвячений 180-й річниці від дня народження Тараса Шевченка. Було виконано Державний гімн України. Слово про геніального українського поета виголосив голова Всекримського товариства «Просвіта» Олександр Кулик і голова Кримського відділення Спілки письменників України Данило Кононенко. Президент Республіки Крим Юрій Мєшков привітав учасників урочистостей і всіх жителів півострова з ювілеєм славетного сина українського народу, наголосивши, що «Тарас Шевченко — світовий геній». Водночас Мєшков зазначив, що батько в нього — росіянин, але мати — українка, і що по материнській лінії він нащадок запорозького козака.

Вечір був організований Всекримським товариством «Просвіта» і Міністерством культури Криму. Вечори, присвячені Шевченкові, пройшли у Севастополі та інших містах і райцентрах півострова.

Не чіпайте журналістів

Група українських та закордонних журналістів, об'єднаних у незалежний прес-центр «Вибори-94», оприлюднила заяву з приводу масового звільнення 123 журналістів з угорського державного радіо. Зроблено це було під приводом економічних труднощів, але п'ятитисячна демонстрація протесту в Будапешті проти акції «скорочення штатів» засвідчила, що за звільненням стоять політичні міркування: напередодні парламентських виборів в Угорщині звільняють «неслухняних журналістів».

Прес-центр «Вибори-94» наполягає на неприпустимості переслідування журналістів за політичними мотивами, протестує проти «полювання на відьом».

Продиктовано в номер

Газу стільки, скільки купимо

На прес-конференції за підсумками московських переговорів щодо забезпечення України російським газом глава української делегації віце-прем'єр-міністр В. Ландик заявив, що проблеми з газом розв'язано, але остаточно не усунуто. Україна почала платити, але це не означає, що коштів в неї дуже багато. Тому уряд України для всіх українських споживачів російського газу вводить новий механізм розрахунків: щотижнева попередня оплата в рублях або в ВКВ. «Кожний споживатиме стільки газу, за скільки зможе заплатити», — заявив В. Ландик і додав, що більше не буде таких «розкладів», коли російський газ без дозволу, м'яко кажучи, брали підприємства, а розплачуватися довелося Українській державі.

Крім того, В. Ландик повідомив, що процес акціонування «Укргазпрому» триває і має остаточно завершитися в середині квітня. Ось тоді й зможуть говорити російський «Газпром» і «Укргазпром» як рівні і так, як воно й має бути за ринкової економіки.

Заводи стоять. Харків'яни без роботи...

Через дефіцит газу та електроенергії чимало підприємств Харкова припинили свою роботу на невизначений термін. Однак місцева влада не відважилася через засоби масової інформації повідомити про це працівників заводів та фабрик. В результаті — десятки тисяч робітників та інженерно-технічних працівників стали раптом неофіційними безробітними. Харківські газети відзначають, що трудовий люд гуляє без діла з вини держави, проте платити заводчанам за вимушені прогули ніхто й не збирається.

Директор Змієвської ГРЕС Олег Гриценюк пояснив, що з десяти енергоблоків станції зараз виробляє енергію тільки чотири, та й ті працюють не на повну потужність через недостачу твердого палива. Ситуація, м'яко кажучи, з малоприємних. Змієвська ГРЕС забезпечує електрострумом, обігріває та освітлює не лише Харківську, а й кілька сусідніх областей України. Той же Донецький регіон, який нині поставляє енергетикам лише 5—6 тисяч тонн вугілля на добу замість 15 тисяч.

Не реформи важливі, а їхній зміст

Один з авторів польської економічної реформи Л. Бальцерович, виступаючи перед українськими журналістами в прес-центрі «Вибори-94», слушно зауважив, що напередодні виборів жоден з політиків не скаже, що він — проти реформ. Тому, на думку Бальцеровича, треба чітко уявляти, яких саме реформ прагне той чи той політик. Бальцерович вважає, що в Україні слід підтримувати ті економічні реформи, які грунтуються на трьох засадах: загальній лібералізації економічного життя, стабілізації і приватизації якомога швидшими темпами. В цьому зв'язку Бальцерович заявив, що він вірить новій програмі В. Пинзеника. А сам В. Пинзеник нагадав усім: «Реформи — це ризик, відсутність реформ — жодного ризику. Ми котимося донизу». І запропонував зупинитися.

Експеримент: «Летюча міліція»

В Лисичанську створено роту міліції швидкого реагування. Місто поділено на квадрати, в кожному з яких несуть цілодобове чергування на автомобілях у повній екіпіровці підрозділи стражів порядку. Не пожаліло місто грошей із свого бюджету, не пожаліли їх і деякі підприємства для збільшення чисельності міліції. І витрати себе цілком виправдовують. Процент розкриття злочинів значно зріс.

Керівництво обласного УВС теж задоволене і має намір продовжити експеримент у Жовтневому районі Луганська, а також у містах Свердловськ та Кремінна.

Україно-американські відносини: акценти розставлено

Прес-конференція Президента України Л. Кравчука 11 березня 1994 року

Логічним завершенням важливого етапу в тривалому процесі створення політичної та договірно-правової основи україно-американських відносин назвав Л. Кравчук свій офіційний візит до США, зустрічаючись минулої п'ятниці з українськими й зарубіжними журналістами.

Адже, на думку Президента, бесіди й переговори з главою Білого дому, іншими вищими службовими особами американської адміністрації засвідчили помітні позитивні зрушення у концепції Вашингтона щодо відносин з Україною. Згадані відносини нині виходять на якісно новий рівень. Причому дуже важливо те, наголосив Л. Кравчук, що американська сторона прийняла український підхід до подальшого розвитку двосторонніх відносин. Йдеться насамперед про їх збалансування завдяки перенесенню акцентів з проблем ядерного роззброєння на інші сфери співпраці. Свідченням цього є підписання пакета двосторонніх документів, які визначатимуть відносини між двома країнами, нададуть їм більшої змістовності й взаємовигідної спрямованості.

Якщо ж говорити про інші політичні підсумки візиту, то їх, за словами Президента, декілька.

Сполучені Штати нині беззастережно підтримують прагнення нашої країни до утвердження її політичної та економічної незалежності, усвідомлюють більшою мірою зростаючу роль України як у регіоні СНД, так і в Європі в цілому.

За океаном, сказав Президент, почали краще розуміти, що існування стабільної, економічно сильної й демократичної Української держави відповідає зовнішньополітичним інтересам самих Сполучених Штатів. Бо втрата Україною незалежності, без сумніву, спричинить непередбачуване за можливими наслідками порушення світового стратегічного балансу.

Вагомим з політичної точки зору стало не лише рішення американської сторони надати Україні додаткову фінансову допомогу, а й висловлена Президентом Б. Клінтоном готовність мобілізувати зусилля «Великої сімки» для підтримки програми реформ в Україні. Цій же меті сприятимуть домовленості про усунення бар'єрів на шляху двосторонньої торгівлі, а також про активніше залучення в Україну інвестицій приватних американських фірм.

Допомагатимуть послідовному запровадженню в життя ринкових економічних реформ в Україні (при цьому Л. Кравчук заявив, що вважає це завдання за найголовніше, таке, яке не має жодної альтернативи) і контакти напередодні й під час візиту до США з міжнародними фінансовими організаціями. Йдеться передусім про Міжнародний валютний фонд і Світовий банк. Невдовзі, сказав Президент України, буде завершено опрацювання спільно з цими організаціями програми фінансової допомоги. Програми, що враховуватиме реальні можливості України та її прагнення перейти до ринкової економічної моделі.

Але повернімося до позитивних зрушень в україно-американських відносинах. Відбулися вони, заявив Леонід Макарович, завдяки послідовній і виваженій позиції України під час інтенсивного політичного діалогу на всіх рівнях як зі Сполученими Штатами Америки, так і з Росією. Саме ця позиція уможливила підписання Тристоронньої заяви, покликаної підтримувати належний баланс відносин між США, Україною та Росією.

У цьому зв'язку Президентові відразу поставили запитання: **чи спричинить зміна американської політики стосовно України її вихід з російської сфери впливу?**

Ні Президент, ні уряд України, відповів Л. Кравчук, не порушували й не порушують питання про перегляд наших концептуальних відносин з Росією. На його думку, вони завжди мають бути партнерські, дружні. Саме так їх розглядає офіційний Київ. Іншого шляху історія нам не дала. Так, зазначив Л. Кравчук, Росія була і залишається великою державою. Вона має довгострокові інтереси в Європі, зокрема в Україні. Водночас Президент висловив побажання, щоб вплив Росії на нашу країну був позитивний: сприяв демократичним і ринковим перетворенням, зміцненню партнерства та дружби. Будь-яка інша політика Москви стосовно України може бути надзвичайно небезпечна.

При цьому покращання україно-американських відносин в жодному разі не спрямоване проти Росії. Навпаки, підкреслив Л. Кравчук, я переконався: Сполучені Штати найбільше зацікавлені в тому, щоб між Росією та Україною були мир і злагода.

Відповідаючи на запитання, коли і в якій формі Україна отримає гарантії її національної безпеки, Президент повідомив таке. США, Росія і ряд інших держав погодилися дати такі гарантії в юридичному документі. Втім, за умови, що Україна приєднається до ДНЯЗу. Відповідні документи вже подано до Верховної Ради, і ми, зазначив Л. Кравчук, наполегливо працюватимемо над розв'язанням цієї проблеми згідно з нашими зобов'язаннями.

Журналісти також поцікавилися: чи розпочала вже Росія поставки касет з ядерним паливом для українських АЕС після того, як перші 60 ядерних боєголовок перетнули українсько-російський кордон? Угоду про відшкодування за боєголовки з Росією вже парафовано, сказав Президент України. (До речі, відповідаючи на запитання кореспондента «ГУ», він повідомив, що цією ж угодою передбачено компенсацію в сумарному вигляді також за вивезену раніше до Росії тактичну ядерну зброю). І її виконуватимуть, вважає Президент, бо ця угода відповідає інтересам не лише двох сусідніх країн, а й усього світу.

Звичайно ж, присутні на прес-конференції хотіли почути думки Л. Кравчука з приводу останніх важливих подій в самій Україні. Наприклад, яке його ставлення до опитування кримчан 27 березня згідно з указом Ю. Мєшкова, зокрема з питання подвійного громадянства? Через те, що опитування взагалі не передбачене Конституцією Криму, відповів Президент, то жодної юридичної сили воно не матиме. Як на мене, зазначив він, краще не підштовхувати людей до конфронтації, а дочекатися прийняття нового українського Основного Закону. **Саме в ньому треба якнайповніше врахувати інтереси всіх регіонів України.** У будь-якому разі, сказав Л. Кравчук розв'язуючи цю проблему, ми керуватимемося законом.

Чи можливий в Україні вакуум влади навіть після того, як нинішня Верховна Рада заявила, що за відповідних обставин збереже свої конституційні повноваження до березня 1995 року? Так, можливий, вважає Президент. Бо за частину нових депутатів люди проголосують, навіть якщо й не буде обрано конституційної більшості — 300 чоловік. Тож у багатьох виборчих округах відразу буде два депутати — старий і новий. Хто з них важливіший? Ймовірно й таке — поки організовуватимуть повторні вибори, старі депутат[и] зберуться на сесію. Приїду[ть] до Києва й новообрані. Що їм робити? Можна лише уявити, як ускладниться ситуація. Адже й нині геть у всіх структур влади авторитету небагато. Тому, підкреслив Л. Кравчук, я свідомо закликаю людей на вибори, щоб не допустити цього. Крім того, без нового парламенту, хоч би який він був, Україна не вважатиметься демократичною.

Кажучи про вибори нового Президента та місцевих органів влади, Леонід Макарович іще раз наголосив: насамперед треба прийняти відповідні закони. Закони, які чітко розмежували б їхні повноваження, функції та обов'язки.

Протягом прес-конференції, що тривала майже дві години, Президент України також відповів на інші запитання кореспондентів.

Ігор ГРУШ

За день усього не вирішити

Після тривалої перерви 11 березня продовжила свою роботу 15 сесія ВР Криму. У зв'язку з внесенням до порядку денного питання про проект Закону «Про бюджет Республіки Крим» в роботі сесії взяли участь міністри України: фінансів — Григорій П'ятаченко й економіки — Роман Шпек. Вперше бюджет Криму згідно з договором між Україною і Республікою Крим сформовано за одноманітною системою. Тепер усі гроші, виручені від податків, різного роду зборів та платежів залишатимуться в Криму. Але автономна республіка повинна поповнювати бюджет України у розмірі 4,3%. Це мало би становити 6,2 трильйона карбованців, та з огляду на те, що Республіка Крим є дотаційною, вона перераховуватиме лише 2,7 трильйона карбованців.

Сесія вдруге не прийняла відставку Миколи Багрова з посади Голови ВР Криму.

Парламент дав доручення комісії із законодавства підготувати законопроект «Про громадянство Республіки Крим» з урахуванням подвійного громадянства. Також сесія звернулася до ВР України із законодавчою ініціативою про укладання Україною економічного союзу з Росією, про введення в Україні другої державної мови — російської і про федеративний устрій України.

За пропозицією президента сесія затвердила віце-прем'єром уряду Республіки Крим Євгена Сабурова і звернулася до Президента України з проханням надати йому українське громадянство.

Того ж дня сесія закінчила свою роботу. Вона не встигла розглянути внесені до порядку денного щонайменше десять питань, серед яких — «Про проведення опитування громадян Республіки Крим 27 березня» згідно з указом президента. М.Багров сказав, що питання, які залишилися, розгляне вже 16 сесія. Хоча й висловив сумнів, що вона відбудеться, оскільки депутати зараз зайняті передвиборчою кампанією.

Олександр ПІЛАТ.

У «зелених» — різні відтінки

Наприкінці лютого Партія зелених України на прес-конференції, влаштованій у приміщенні екологічної асоціації «Зелений світ», розповсюдила заяву, в якій підтримала рішення Президента і Верховної Ради України про відмову від ядерної зброї і вимагала усунути з посади міністра охорони навколишнього природного середовища Юрія Костенка, котрий, начебто, виступав проти ядерного роззброєння. Перший заступник голови «Зеленого світу» Юрій Самойленко тоді сказав, що асоціація підтримує цю заяву, про що й сповістив «Голос України» 24 лютого.

Але через кілька днів голова «Зеленого світу» Микола Коробко повідомив, що його асоціація не підтримувала і не підтримує будь-чиїх вимог про відставку Ю. Костенка. Щодо Ю. Самойленка, то, як з'ясувалося, Зелена рада асоціації ще торік у жовтні висловила йому недовіру. Щоправда, не дуже про це розводилася.

Інший заступник голови «Зеленого світу» — Анатолій Золотухін повідомив телеграмою з Миколаєва, де очолює обласну організацію асоціації, про ділові стосунки з Ю. Костенком і визнання змін на краще в Мінприроді. Водночас він підтримав відмову від ядерної зброї.

А сам міністр Ю. Костенко уточнив, що ніколи не був проти ядерного роззброєння, але воно не має завдавати шкоди Україні. Приміром, якщо Росія забирає боєголовки, то не повинна залишати й отруйний гептил, що править за ракетне паливо. Він також додав, що сьогодні більше було б користі від конкретних екологічних справ «зелених», ніж від їхньої кон'юнктурної політичної тріскотні.

Олексій БРЕУС.

КОМПАРТІЙНИЙ ВА-БАНК?

Виборча кампанія на Чернігівщині ознаменувалася новим — досить сенсаційним — інцидентом. Правління місцевого «Агроінвестбанку» звернулося до засобів масової інформації із заявою щодо голови ради банку, голови Всеукраїнської ради колективних сільськогосподарських підприємств Олександра Боровика, членів ради банку — першого секретаря Чернігівського обкому КПУ, члена президії Геннадія Долженка та члена центральної ревізійної комісії КПУ В'ячеслава Сєркова. У ній йдеться про те, що «названа вище група осіб замість роботи щодо залучення з сільської місцевості додаткових засобів та розширення обслуговування зони, рішуче нічого не зробивши в цьому напрямі, вирішила захопити керівництво банком і використати його в партійних цілях», «на вибори, які потребують немалих затрат».

Автори звернення оприлюднили факти оплати відряджень липових «консультантів» банку на компартійні заходи до Києва, Донецька, зазначили, що «Сєрков та Боровик не раз вимагали грошей у голови нашого правління Олега Брильова» на не банківські справи. Зазначимо одразу, що О. Боровик та Г. Долженко — кандидати в народні депутати України.

Як нам вдалося з'ясувати, конфлікт між однодумцями розпочався 21 вересня минулого року, коли рада банку вирішила призначити В. Сєркова головою правління банку, а О. Брильова перемістити на посаду фінансового директора «Агроінвестбанку».

— Мотивів для прийняття такого рішення ніхто не пояснив, — розповідає останній. — Жодних звинувачень не було. Просто мене поставили перед фактом. Я спитав у Сєркова, чому вони підступно ввігнали мені в спину ножа. Він відповів: «Ми подумали, тобі буде не так боляче».

О. Брильов їздив у Коропський район до О. Боровика, ночував у нього перед двором у машині (голова колгоспу з ним не хотів зустрічатися!). І лише о 7-й годині вранці Олександр Григорович прийняв банкіра і пояснив йому: «У мене іншого виходу нема. Як порядна людина, я сам подам у відставку з поста голови ради банку. Досить з мене усіх цих посад...»

Проте з якихось причин цього не зробив. Незгодного з рішенням ради банку О. Брильова намагаються поставити на місце накликаними перевірками. За три наступні місяці їх відбулося аж сім!

Результати перевірок справді разючі: становлення селянської банківської структури відбувалося з численними фінансовими порушеннями, зловживаннями. Заступник голови ради колективних сільгосппідприємств Чернігівської області В. Сєрков повідомив, що при «Агроінвестбанку» були створені фірми, товариства з обмеженою відповідальністю та підприємства, які використовували кошти акціонерів з вигодою для себе.

У все це я вірю. Але, чесно кажучи, маю сумніви, що прагнення змінити керівництво банку спричинене саме цими мотивами. Адже всілякі порушення у веденні фінансових операцій стали відомі тільки після 21 вересня, коли вже стався конфлікт між однодумцями.

Настороюжують і правові обставини усунення О. Брильова від влади. 16 грудня 1993 року в Міністерстві фінансів зафіксовано 194 тисячі акцій «Агроінвестбанку». Коли 18 грудня відбулися збори акціонерів, прокурор області Микола Даценко визнав прийняті рішення за незаконні. Адже на зборах не були присутні всі власники акцій на той час. Але 17 січня 1994 року відбуваються нові загальні збори, на яких протест прокурора приймають до уваги як правильний, але організатори зібрання дозволяють брати участь у голосуванні лише тим власникам акцій, які були першими засновниками статутного фонду банку. Решті акціонерів зачитали роз'яснення заступника голови правління Національного банку України Б. Маркова: «Зміни статуту, пов'язані із збільшенням статутного фонду, повинні бути зареєстровані органом, що зареєстрував статут, тобто Національним банком України. І лише тоді в акціонерів, які придбали акції нового випуску, настає право на участь в управлінні товариством й інші права, передбачені чинним законодавством, зокрема Законом України «Про цінні папери і фондову біржу».

Читаю це і не можу зрозуміти: чи прокурор М. Даценко довільно тлумачить закон, чи я разом з ним помиляюсь? Адже у статті 5 чітко сказано: «Власник акції має право на частку прибутку акціонерного товариства (дивіденди), на участь в управлінні товариством» (!). При тім права і обов'язки щодо цінних паперів згідно з законом, на який посилається (!) Б. Марков, настають з моменту їх передання покупцеві! Чи не під партійним впливом готувався у Києві згаданий документ? А на основі цього папірця В. Сєркова очевидною меншістю (30 відсотків акціонерів) було призначено виконувачем обов'язків голови правління селянського «Агроінвестбанку».

Цікава й така деталь. 28 лютого управління організації банківського нагляду НБУ розглянуло результати перевірок «Агроінвестбанку» і вирішило запропонувати раді банку в строк до 13 березня виправити наявні порушення і до 20 квітня провести заміну керівництва банку. Та вже 2 березня згідно з розпорядженням начальника облуправління НБУ М. Сніжка здійснення банківських операцій і оформлення платіжно-розрахункових документів за підписом О. Брильова припинено. Цю місію покладено на В. Сєркова! Чому такий поспіх?

Таке враження, що справді все робиться для того, щоб виборча кампанія КПУ на завершальному етапі відбулася з належним фінансовим забезпеченням.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Парламент — на сімейний підряд

Не знаю, як де, а на Рівненщині про майбутній парламент дбають, як мовиться, заздалегідь.

Хоча, треба відразу зауважити, є невеличкий «прокол»: не всі правильно зрозуміли термін «професійний парламент». Гадаючи, що це щось на зразок ПТУ, де можна набути ту чи ту спеціальність, свої кандидатури в депутати висунула група безробітних. Але нехай пробують, може й вдасться кому прилаштуватися. Тим більше, що там непогано платять.

Але це, як то кажуть, деталі. А щодо всього іншого Рівненщина зорієнтувалася чітко. По-перше, масово вирушили пробиватися до парламенту лікарі — хірург, терапевт, епідеміолог, бактеріолог, дантист, ветеринар... А що, все правильно: все одно лікувати нічим (через брак інструменту, розповідають, хірурги вже оперують не скальпелем, а серпом), то нехай беруться лікувати хвору економіку і хворе суспільство, роботи ж бо — непочатий край. Ріж, вставляй зуби, усувай завороти кишок, рятуй від швидкої Насті...

По-друге, чітко карбуючи крок, густо пішла в кандидати міліція — начальники обласного й районного масштабів, простий дільничний інспектор... І це також правильно. Міліція у парламенті має бути власна, депутатська. А то що ж за робота: найменше пікетування Верховної Ради — і стягуй охоронні сили з усієї України. От тільки рівняли тут невеличкого маху дали — немає серед кандидатів жодного представника від «Беркута».

По-третє, у кандидатській палітрі області солідний вигляд має контингент вчителів і представників науки. Серед освітян є історики й філологи, є вчитель-дефектолог (хіба у парламенті завадить?), є вчитель фізкультури (а чому б перед початком сесійного засідання не проводити гімнастичну розминку?), є навіть тренер спортшколи олімпійського резерву (бачили, як кволо виступали українці на зимовій Олімпіаді?). А народних просвітителів підпирає поважна професура.

Одне слово, так само, як у Греції є все, серед кандидатів у депутати на Рівненщині є всі. Юристи? Скільки хочеш. Економісти? Годі перелічити. Комерсанти? Ще й які! Зрідка навіть мільярдери проскакують. Є чиновники, є диригент духового оркестру, є інженер-метролог...

А що ж народні депутати України минулого «призову»? «Батько» теперішнього купона професор Володимир Пилипчук подався з обіцянками на Івано-Франківщину, Василь Червоній теж змінив округ, але в межах області. Микола Поровський і Олександр Костюк у своїх колишніх округах заходять на «друге коло». Оце і все.

Цілковиту більшість кандидатів у народні депутати висунули виборці та трудові колективи. Партій майже не чути. Лише НРУ, УРП та УКРП виявили певну активність. Усі кандидати дружно пишуться як безпартійні — навіть колишні компартійні функціонери.

І на завершення — одне цікаве спостереження. Серед поодиноких неприхованих членів КПУ й СПУ натрапляємо на два однакові прізвища — Луценко. Віталій Іванович і Юрій Віталійович. Так, так, батько і син. У різних, звісно, виборчих округах. Цікаве, як на мене, починання. Пам'ятаєте, як колись запроваджували сімейний підряд? Брала, наприклад, сім'я на догляд ферму. Або плантацію буряків чи верстат. І непогано виходило. А тепер добрий почин, як бачимо, знайшов підтримку. Справді, чому б не запровадити сімейний підряд у парламенті? Воно ж легше домовитися батькові із сином, ніж, скажімо, Гудимі з Чародєвим. А якби ж іще до обох долучити додаткові родинні сили? Ото ж бо! Щоправда, для цього потрібно не лише «висунутися», а ще й бути обраним. А це вже питання проблематичне.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Полтавщина готова обирати. Кого?

Досить симптоматичні результати принесло соціологічне дослідження, яке провели в Київському районі міста Полтави вчені харківської філії Інституту соціології АН України. Тисяча опитаних мешканців району відповіла на два запитання: кого з кандидатів у депутати він знає і за кого буде голосувати. Серед лідерів — представники Руху, Спілки офіцерів України, владних структур, соцпартії. Це, власне, закономірно. Досить несподівано було дізнатись про високий рейтинг місцевих «ультра». Так, кандидата від УНА-УНСО знають 195 чоловік і всі, крім двох, голосуватимуть за нього. Що це: магія особистості чи виборців так приваблює його програма? Єдине, чим можна втішитися, — результати опитування зовсім не означають, що люди проголосують саме так.

Шістнадцять «депутатських папах» на Полтавщині виборює 201 кандидат. Найбільше претендентів на мандат у вже згадуваному Київському окрузі — 26, найменше в Глобинському — 4. 121 кандидата висунуто групами виборців, 58 — трудовими колективами, 22 — політичними партіями. 9 кандидатів є членами політичних партій, 174 мають вищу освіту. У списках п'ять жінок. Є міністри і домогосподарка (мати шістьох дітей), тимчасово не працюючі і безробітні, вихователь шкільної групи продовженого дня і командир сільської добровільної народної дружини, пасічник і котельник. Широко представлений корпус директорів і голів колективних сільгосппідприємств, представників комерційних структур і правоохоронних органів, лікарів, журналістів, пенсіонерів. Така статистика.

Якщо ж спробувати скласти хоча б схематичний прогноз, то єдине, що більш-менш поза сумнівами, це те, що вибори на Полтавщині відбудуться. Про це свідчать і численні опитування і широка агітаційна кампанія, яка що не день — дедалі активніша. Є навіть дані, що 27 березня до виборчих дільниць по окремих округах прийде більш як 90 відсотків виборців. Інша справа, що у першому турі депутатський мандат виборють один, максимум три кандидати, а в решті округів необхідне буде повторне голосування, в якому на активність можуть істотно вплинути і комплекс весняних польових робіт і та ж соціальна апатія.

Щодо результатів голосування, то на думку багатьох політологів, в його контурах чітко визначається двополюсна політична ситуація: з одного боку — блок лівих сил (соціалісти, комуністи, селянські кандидати, соціал-демократи, ветерани), з другого — «партія влади», представлена чудовими адміністративними можливостями і значними коштами. На їхню долю припаде щонайменше дві третини мандатів, але погляди цих сил на минуле і майбутнє країни з кожним днем поляризнішають, отож про їх об'єднання не може бути й мови. Навпаки, у протистоянні криється загроза соціальних протистоянь у суспільстві, та віриться, що здоровий глузд допомагатиме одним розпрощатися із мрією про комуністичний, а другим — про капіталістичний рай. І шлях до співпраці буде знайдений на грунті загальнонародних інтересів: збереження державності і подальшого просування реформ, але з оглядкою на соціальний захист населення.

Шанси демократів, РУХу і УРП, об'єднаних у передвиборчий блок, не такі переконливі, хоч і «закрили» вони усі, крім одного, округи. Причина насамперед у малочисельності цих об'єднань і втраті симпатій у більшості населення до їхніх ідей. Інакше кажучи, смак дешевої ковбаси притупив смак волі. «Ультра», в особі тих же представників УНА-УНСО, очевидно, не пройдуть, але хто знає. Якщо вже пани Шпірко та Педченко (чи не найбільш скандально відомі політичні фігури такого забарвлення в області) без проблем одержали кандидатські мандати, то... Як тут не згадати відому тезу, що революції прожектують утопісти, реалізують фанатики, а до влади приходять пройдисвіти. Якого кольору — не так вже й важливо. Тож обмини Полтавщину така доля.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Продиктовано в номер

Митники пішли... до школи

Після проголошення державного суверенітету України в республіці у три-чотири рази збільшилась кількість митниць і митних постів. Сьогодні у митних органах більше 12 тисяч чоловік. І, звісно, для якісної роботи всіх підрозділів митної служби необхідна належна фахова підготовка. З цією метою Державний митний комітет України створив у Хмельницькому учбовий центр підготовки та перепідготовки кадрів. Минулої п'ятниці відбулося урочисте відкриття цього спеціалізованого навчального закладу, де читатимуть лекції фахівці з Хмельницького інституту прикордонних військ, СБУ, Одеського інституту підприємництва та права і, звісно, досвідчені працівники митних органів України. На перші сорокап'ятиденні курси приїхало молоде митне поповнення з Роздільнянської, Криворізької, Великомихайлівської, Кодимської, Херсонської, Миколаївської, Сімферопольської, Севастопольської та Бердянської митниць. У перспективі митники хочуть, щоб ця школа «виросла» у вищий навчальний заклад.

Чернігівщина голосуватиме

Чернігівський Інститут розвитку освіти та штаб демократичних організацій Чернігівщини провели опитування виборців в чотирьох округах. Як засвідчили його підсумки, з 336 респондентів 67,3 відсотка візьмуть участь у виборах, понад 20 відсотків — не визначились і лише 11 відсотків не прийдуть на виборчі дільниці. Симпатії виборців розподілилися таким чином: 24 відсотки опитаних голосуватимуть за незалежних кандидатів, 13,2 — за демократів, 10,4 — за комуністів і соціалістів. Найбільше шансів на перемогу мають економісти та юристи, найменше — профспілкові діячі та представники органів влади.

Вбито начальника карного розшуку

Страшна звістка облетіла Ужгород: ввечері під час затримання озброєних вимагачів було вбито начальника карного розшуку міськвідділу внутрішніх справ 34-річного Миколу Боб'яка.

О 20 годині у відділі пролунав дзвінок: невідомі вимагали гроші від жителя мікрорайону Радванка Мілана Г. Микола Боб'як разом з молодим працівником Іваном Немешом виїхали на місце пригоди.

У вечірніх сутінках помітили невідомого, що погрожував ножем якомусь хлопчині. Раптом із затемненої засідки пролунали постріли, як пізніше з'ясувалось, компаньйона, що страхував партнера. Микола теж відкрив вогонь по спалахах. В ході перестрілки одного із зловмисників було поранено. Але чотири кулі влучили у відважного міліціонера. Від значної втрати крові майор на операційному столі помер. Залишився сиротою трирічний Тарас, вдовою — вагітна дружина.

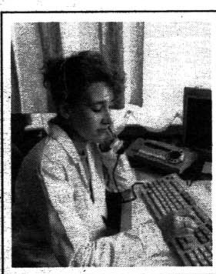
Злочинців затримано. Ними виявились старші лейтенанти місцевої частини Роман Дидра та Сергій Зупков. Перший, який і розпочав стрілянину, з двома пораненнями доставлений у госпіталь. У нього вилучено службовий пістолет Макарова.

Обставини трагедії з'ясовуються.

ШВИДКО КАЗКА МОВИТЬСЯ...

(Початок на 1 стор.).

Ремонт, який тягнеться на 1 Київській станції швидкої медичної допомоги довго і, здається, нескінченно, збиває з пантелику не тільки медиків. Потикавшись в усі видимі двері і пересвідчившись, що не завжди після «стукайте» відчиняється, з розпачу звернулася до першого-ліпшого чоловіка у білому халаті. А точніше, до його ніг, що стирчали з машини, бо сам він сидів усередині і відкручував балон з киснем.

— Допоможіть знайти головлікаря...

— А заступник влаштує?

Невже ото сам заступник відкручує балон? Як так?

Півгодини було згаяно на розмову із «заступником», який розповів, що на швидкій працюють усі, що буде важкий день, бо вже з самого ранку мали і дорожню травму, і опік третього ступеня, а за прикметою важкі випадки завжди парні. Коли ж балон було відкручено і ми таки дійшли до приймальні, співрозмовник розшаркався, ввічливо запросив у гості до 13-ї підстанції, розвернувся і пішов...

Бендере, як я вас розумію: «Мадам, це не ви загубили талон на повидло? Записую свідків...», — бо навіть не спитала імені «заступника», щоб винести йому іменну подяку за цінну інформацію. Тому дякую 13-й підстанції в цілому...

Їхній співробітник сказав тільки трошки неправди: на швидкій справді працюють усі. Лікарі, що вийшли у начальники, змушені робити це з трьох причин: поперше, для душі, хоч, як на мене, звучить це цинічно. По-друге, щоб не втратити кваліфікації, бо сьогодні пан, а завтра — аби не пропав. По-третє, щоб заробити на масло до хлібних. Бо лікар, що очолює бригаду і має певний стаж, заробляє більше, ніж лікар, що очолює цілу станцію і має такий самий стаж. Отож, панове присяжні, командувати парадом не завжди вигідно. Дякувати, хоч вільні машини для заробітчан-начальників завжди є. Тільки 60 відсотків бригад очолюють лікарі з вищою освітою. На жаль, деякі з них не годні і в слід ступити санітарам, що відпрацювали на швидкій кілька десятків років, а тому вміють і знають більше, ніж вчать в інститутах. Це не я так вважаю. Як на мене, людина, здатна зупинити кров і накласти шини, вже спеціаліст. Так вважає справжній заступник головного лікаря Іван Олександрович Довгалюк:

— Років з тридцять тому, щоб потрапити на роботу до швидкої, проходили конкурс, випробувальні строки. Зараз — не вистачає людей, не вистачає медикаментів, не вистачає машин. На 3 мільйони киян — тільки одна реанімаційна машина...

Але про все, що стосується вітчизняної економіки, — або добре, або нічого. Краще про щось живіше. Приміром, про історію, яку мені розповів «заступник» № 1.

— Кілька років тому був у нас виклик на стадіон «Динамо» до бабці, якій заціпило руки над головою. Тобто не просто зацiпило, а під час сеансу Кашпіровського. Той поїхав, а викликали нас. Бабуся розміри мала вражаючі, а ще й з руками за головою... Тільки боком і упихнули до машини. Накололи її анаболіків, а бабуся взяла та й заснула. Слава Богу, хоч руки опустилися. Але далі ще цікавіше. В лікарні її не беруть, кажуть: бабусі всього й треба — виспатися. Вдома теж не хочуть, гвалтують: що ви з нашою бабусею зробили! Півдня з нею провозилися.

Заступник № 2, тобто справжній, повідомив, що таких фальшивих викликів минулого року було 5,4 відсотка від усіх. А паралельно з ними — 87 тис. 980 травм, 8 тис. 836 інсультів, 5 тис. 906 отруєнь, 4 тис. 166 інфарктів міокарда, 3 тис. 320 опіків, а ще 1552 спроби самогубства, 84 вогнепальні рани і 58 обморожень.

Впоратися з таким можуть тільки романтики. 6 тисяч 382 рази протягом минулого року вони фіксували смерть.

Знову пригадую байку, розказану «заступником» № 1.

— Приїздимо ми за одним викликом. А там на нас вже покійниця чекає. Як годиться, зафіксували смерть. Підв'язали зайчика (тобто перев'язали небіжчиці рота). Ніби й стара людина... Хто б міг подумати. За кілька хвилин потому дзвонять родичі до диспетчера й питають: «Ваші лікарі нашій бабусі рот зав'язали, а вона тепер пити просить. То давати чи ні?»

Звичайно, це неправда. Такого не було і бути не могло. І «заступник» № 1 розказав мені тільки анекдота. Заступник № 2, тобто справжній, був ще відвертішим: до смерті і до ран звикнути неможливо. Можна навчитися себе стримувати, не втрачати голови, але ніколи — звикнути. Щодо анекдотів і всіляких побрехеньок... Інколи потрібні й вони, особливо, коли позаду зміна, а з нею — виклики парні і непарні, фальшиві й кумедні, а іноді й небезпечні (коли «людських» лікарів змушують приймати пологи у бульдогів на золотих ланцюгах).

Доводиться тільки дивуватися, що аж 60 відсотків бригад швидких очолюють лікарі з вищою освітою. Не інакше романтики, а якщо хто почує про їхні зарплати, то назве ще й так, як назвав би мій університетський професор. Але це, останнє — меркантильний відступ у ліричному творі про швидку медичну допомогу, яка народжувалася під звуки віденського вальсу, і людей, які приїздять до вас додому, коли чекати допомоги більше нема звідки.

Наталя ФІЛІПЧУК.

НА АРЕНАХ КРАЇНИ І СВІТУ

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 19 тур. **«Таврія» — «Динамо». 2:4.** 12000 глядачів. Мізін, 16 (0:1), Фурсов, 20 (1:1), Шкапенко, 57 (1:2), Леоненко, 70 (1:3), Антюхін, 73 (2:3), Мінтенко, 84 (2:4). На 44-й хвилині Леоненко не реалізував пенальті.

«Дніпро» — «Шахтар». 2:1. 6000. Ателькін, 24 (0:1), Михайленко, 64 (1:1), Полунін, 69 (2:1). На 43-й хвилині вилучено з поля Дірявку («Дніпро»).

«Карпати» — «Металург». 2:0. 9000. Євтушок, 82 (1:0), Кардаш, 87 (2:0).

«Кремінь» — «Металіст». 1:0. 10000. А.Корпонай, 27 (1:0).

«Нива» (Тернопіль) — «Верес». 3:0. 15000. Мочуляк, 5 (1:0), Мочуляк, 49 (2:0), І.Корпонай, 88 (3:0).

«Чорноморець» — «Темп». 2:0. 3500. Богатир, 22 (1:0), Єремеєв, 85 (2:0).

«Кривбас» — «Буковина». 3:0. 5000. Пантилов, 5 (1:0), Лютий, 53 (2:0), Пантилов, 81 (3:0).

«Торпедо» — «Волинь». 1:0. 4000. Гузенко, 45 (1:0).

«Нива» (Вінниця) — «Зоря-МАЛС». 2:0 10000. Надуда, 47 (1:0), Косовський, 82 (2:0).

	В	Н	П	М	О
Динамо	13	6	0	38-16	32
Шахтар	11	5	3	35-19	27
Чорноморець	11	5	3	30-14	27
Дніпро	11	2	6	33-20	24
Карпати	9	5	5	20-15	23
Верес	6	10	3	21-15	22
Нива Тр.	7	6	6	23-14	20
Кривбас	7	6	6	16-13	20
Темп	6	7	6	17-17	19
Торпедо	6	7	6	16-19	19
Таврія	6	6	7	26-21	18
Нива Вц.	6	6	7	19-22	18
Волинь	5	7	7	14-15	17
Зоря-МАЛС	5	2	12	13-28	12
Буковина	4	4	11	13-25	12
Кремінь	4	4	11	13-25	12
Металіст	3	5	11	11-37	11
Металург	2	5	12	10-33	9

Легка атлетика. Чемпіонат Європи. Цей турнір проходив у Парижі. Українські атлети підтвердили свій високий клас. Золотий заспів зробив Олександр Багач з Київської області. Звання чемпіона у штовханні ядра йому приніс результат 20 метрів 66 сантиметрів. Киянка Інесса Кравець в стрибках у довжину виборола «бронзу». А перше місце посіла тут знана німкеня Хайке Дрейкслер. Нарешті, харків'янин Владислав Дологодін здобув срібну медаль на дистанції 200 метрів.

Баскетбол. Минулих вихідних у Київському палаці спорту проходили цікаві поєдинки національного чемпіонату. Клуб «Київ-Баскет» двічі переміг свого сусіда по турнірній таблиці «Шахтар-АСКО» (Донецьк) — 85:59 і 76:67. Це було велике і яскраве свято спорту. Трибуни щоразу збирали по п'ять тисяч глядачів. Вболівники із задоволенням дивилися баскетбол і слухали пісні у виконанні симпатичної групи з Москви «Комбінація», брали участь у конкурсах. І свято, і баскетбол вперше напряму транслювала телекомпанія «ТЕТ». А все для успішного проведення баскетбольних днів у Палаці спорту зробила фірма «Денді» (президент Михайло Бродський).

Проблема

ТРАГЕДІЯ КАРПАТ — СПРАВА НЕЧИСТИХ РУК

Останні жахливі повені, вітровали у Синевирському заповіднику, інші біди в басейні Карпат — не випадковість, а результат бездумного втручання в унікальну природу регіону. До такого висновку дійшли вчені зацікавлених країн, що з ініціативи асоціації «Карпатський єврорегіон» зібрались в Ужгороді.

За їхнім свідченням, протягом останніх 100 років лісові площі лише в Українських Карпатах зменшилися на 32 відсотки. Це порушило водний режим, інтенсифікувало повені в басейнах Тиси, Пруту, Дністра, які завдали величезних збитків.

Карпати часто називають легенями Європи. Від них значною мірою залежить клімат континенту. Тому в їх оздоровленні зацікавлені всі розташовані тут держави. Назріла необхідність у розробці конкретної міжнародної екологічної чи рекреаційної програми «лікування Карпат». На жаль, подібних спроб на зустрічі не спостерігалося. У травні в Ужгороді з означених проблем відбудеться міжнародна конференція. Хочеться вірити, що до того часу фахівці розроблять відповідні проекти збереження унікальної природи Карпат і окреслять конкретні шляхи їх реалізації.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Конфлікт

ЧИ ОТРИМАЄ ЗАВОД «ВІЛЬНУ»?

Майбутнє економічне піднесення України іноземні фахівці недаремно пов'язують з демонополізацією і приватизацією. Верховна Рада України своїм рішенням від 26 січня цього року відкрила нарешті новий, прогресивний етап у приватизації державного майна. Проте реалізація цього рішення відбувається не зовсім гладко, бо «генерали» промисловості не хочуть відпускати колективи підприємств навіть на орендний підряд.

Наприклад, Миколаївський глиноземний завод уже понад рік домагається свого права на оренду. Активний опір цьому з боку Міністерства промисловості змусив колектив заводу звернутися навіть до Вищого арбітражного суду, який задовольнив позов підприємства і підтвердив правильність укладення договору оренди. Та Мінпром України апелював до наглядової колегії Вищого арбітражного суду з вимогою скасувати рішення суду про визнання глиноземного заводу за орендне підприємство.

Недавно відбулося засідання наглядової колегії Вищого арбітражного суду, який розглянув скаргу Мінпрому. У якій атмосфері відбувався розгляд скарги, чи задоволений орендний колектив винесеним рішенням? На ці запитання прошу відповісти директора Миколаївського глиноземного заводу Віталія МЄШИНА.

— Засідання наглядової колегії Вищого арбітражного суду відбувалося досить коректно і об'єктивно. Ми задоволені порядком ведення справи. На жаль, офіційного письмового рішення ще не отримали, але сподіваємося, що воно буде позитивне, враховуючи постанову Верховної Ради щодо оренди державного майна. Адже розуміємо, що з боку Мінпрому тривалим потужний тиск на Арбітражний суд з метою винесення негативного для глиноземного заводу рішення.

— Що дав перехід на оренду колективної підприємства?

— По-перше, це перший крок до приватизації заводу колективом; по-друге, оренда змінила підхід і ставлення людей до роботи; по-третє, підвищилась ефективність виробництва.

— Чому ж тоді такий тиск з боку Мінпрому?

— А кому хочеться відпускати «кріпаків» на волю? Адже орендне підприємство отримує більшу економічну самостійність, і великий штат чиновників йому просто не потрібен. Ми хочемо займатися не тільки переробленням бокситів на глинозем, а й добувати золото у Гвінеї, Бразилії, заробляючи валюту для себе і держави. Чиновникам і це невигідно. Можу навести ще багато прикладів, коли нам диктують, як працювати. Це іноколи суперечить здоровому глузду і не збігається з інтересами орендного колективу.

Тому вважаю, що процвітання України розпочнеться тоді, коли всі підприємства працюватимуть не за вказівками з міністерства, а самостійно, сплачуючи відповідні податки державі.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

НЕ ВОЗІТЬ ГРОШІ У ВАЛІЗАХ

Справи бізнесові

У Києві відкрито представництво Угорського банку для зовнішньої торгівлі — сьомого числом іноземного банку в Україні.

А в Києві банк представляє 35-річний Віктор Петц. Він закінчив університет зовнішньої торгівлі в Будапешті, п'ять років працював на підприємстві, що займалося зовнішньоекономічною діяльністю. Пройшов через усі відділи свого банку, спеціалізувався на зовнішньоторговельних операціях, рік працював на біржі нафти в Лондоні.

Вільно володіє англійською і досконало — російською: мама Віктора — з Ростова-на-Дону. Щоб ще успішніше йшли справи в банку, має намір опанувати українську.

Кореспондент «Голосу України» взяв інтерв'ю у представника Угорського банку для зовнішньої торгівлі **Віктора ПЕТЦА**.

— Що спонукало керівництво банку відкрити в Києві представництво?

— Бачте, в нашій історії був період, коли політика будувалася лише з розрахунком на Захід. Але тепер Угорщина — традиційний постачальник на вашому величезному ринкові. І багато хто хоче вийти на цей ринок, та не всім це вдається.

Але попри те, що торговий оборот між нашими країнами останнім часом упав, усе ж таки угоди укладають, поставки здійснюють. Щоправда, платежі не завжди йдуть через банки. Трапляється, що гроші возять у валізах. А ми хочемо бачити торгівлю класичною. Тому вирішили шукати варіантів таких взаєморозрахунків, щоб вони здійснювалися без проблем. І не тільки. Ми, наприклад, шукаємо можливості для фінансування угод, інші шляхи спільної діяльності.

— Це, мабуть, непросто за такого складного часу?

— Так, непросто, але ми прийшли зараз, щоб бути на крок попереду інших, коли у вас усталиться економіка. І працюємо з перспективою. Нині відкрили представництво. Та в майбутньому хочемо, щоб був філіал.

— А найголовніший інтерес вашого банку — в якій сфері?

— У нашій діяльності немає дрібниць. Та пріоритет поки що, поза всяким сумнів, у відпрацюванні механізму здійснення платежів.

— Ви співробітничаєте з українськими банками?

— Авжеж, з багатьма і залюбки. Наприкінці березня в Будапешті відбудеться семінар для колег з країн Східної Європи, куди запрошено і партнерів з України.

— Чи маєте ви українських клієнтів?

— Поки що працюємо тільки з українсько-угорськими спільними підприємствами. До речі, тут нема проблем — платежі здійснюємо протягом 3—4 днів.

— Громадянин України також може бути вашим клієнтом?

— Бути нашим клієнтом дуже вигідно, особливо іноземним. Адже відсоток від вкладу ми платимо вищий, аніж в інших західних країнах. Тому в нас зберігають гроші американці, німці, французи. Проте, як мені відомо, законодавство України своїм громадянам не дозволяє цього робити.

— Дякую за бесіду.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Напередодні

Канадський внесок в українські вибори

Міністр закордонних справ Канади Андре Уеллет оголосив пакет технічної допомоги Україні для організації та проведення її перших демократичних виборів до парламенту України, які відбудуться 27 березня.

У межах міжнародної допомоги канадський внесок, який становить 2,5 мільйона доларів, є найбільш значним і охоплюючим.

«Ці перші багатопартійні вибори в Україні є предметом особливого зацікавлення в Канаді, бо багато канадців мають родинні й історичні зв'язки з цією землею. Ми вітаємо цей чіткий крок у бік демократичної, плюралістичної політичної системи, ми відчуваємо себе зобов'язаними допомогти українцям забезпечити чесне і відверте проведення голосування», — сказав А. Уеллет.

У відповідь на прохання України Канада постачає 445 тонн особливого паперу з захистом, який використовуватиметься для друкування бюлетенів в Україні.

Канада працює в Україні в тісному зв'язку з Центральною виборчою комісією, надає технічну підтримку, консультації та направляє групу спостерігачів. Зараз у Києві перебуває канадський експерт з питань проведення виборів, який даватиме поради Центральній виборчій комісії протягом трьох місяців.

Одна з проблем, яка постає перед організаторами виборів, це відсутність досвіду у виборців щодо участі в багатопартійних виборах. Канада фінансово допомагатиме друкуванню для розповсюдження нового Закону про вибори, матеріалів, які роз'яснюють громадянам цей закон та стосуються організації і проведення виборчої кампанії. Представники організації «Вибори Канади» надаватимуть й відповідні поради Центральній виборчій комісії.

Канада вже організувала семінар для державних та незалежних засобів масової інформації про їхні функції, права та відповідальність під час проведення виборчої кампанії.

Укрінформ.

Фотофакт

Берлінська площа Александерплац, розбудована за часів НДР, вважалася тоді мало не взірцем соціалістичної архітектури. Тепер же ця думка змінилася на протилежну. Розробляються численні проекти докорінної реконструкції Александерплац.

Фото ДПА.

Отакої!

ПЕРЕСТАРАЛИСЯ

У наш час загостреної криміногенної обстановки важко здивувати кого-небудь хоч би якимись там подіями, а тим паче викраденням машини. Та ось на початку березня у Вільнюсі було викрадено автомобіль, доля якого викликала підвищену зацікавленість як у місцевої преси, так і поліції.

Час був обідній, і водій джипу «Ніссан-Петрол» під'їхав до свого будинку, щоб перекусити, та цього разу апетит йому явно зіпсували. Не встиг він вийти з машини, як до нього підскочили двоє чоловіків «кавказької національності», один з них витяг пістолет і зажадав у ошелешеного водія ключі й документи. Наостанку йому наказали передати начальству, що коли воно захоче одержати назад свій джип вартістю 24 тисячі доларів, то нехай готує викуп у тисячу «зелених».

Справа, здавалося б, звичайна в наші дні — скільки машин щоденно викрадають і, як правило, без сліду. В даному разі, правда, є маленький нюанс. Машина ця належала не якомусь там заможному підприємцеві, а Президенту Литви. Поліція негайно взялася до діла. Службові особи припускають, що зловмисники спочатку не знали про те, на що посягнули, а дізнавшись, навряд чи прийдуть по викуп. Усе ж організували засідку в умовленому кафе, проте даремно — відвідувачі так і не з'явилися. Було вжито всіляких заходів, але досі ні машини, ні злочинців так і не знайдено. До речі, справою цією зайнялися не просто поліцейські, а співробітники відділу з розслідування організованих злочинів. На запитання журналістів, які поцікавилися, чому в даному разі залучено такі солідні сили, службові особи відповіли, в час викрадення фігурувала зброя, тому це кваліфікують як озброєне пограбування і розшуком займаються люди згаданої служби.

Надія ДОРОНІНА.

Вільнюс.

Власкори повідомляють

За справу береться транспортна поліція

За розпорядженням глави міської адміністрації в Бішкеці створено транспортну поліцію, яку фінансуватимуть з державного бюджету. Вона покликана зробити жорсткішим контроль за оплатою проїзду в громадському транспорті, захистити водіїв, контролерів й пасажирів від нападів підлітків-хуліганів.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Знайшли де шукати концтабори

Прес-центр таджицького МЗС спростував повідомлення про три секретні концтабори, що начебто є в республіці. Такі повідомлення прозвучали, зокрема, по радіо «Свобода» і з'явились в ряді інших видань з посиланням на міжнародну правозахисну організацію «Міжнародна амністія».

За останні півроку ніхто з представників цієї організації не надавав подібних даних до МЗС Таджикистану. Прес-служба зовнішньополітичного відомства робить висновок про навмисне використання імені й авторитету «МА» для розповсюдження «свідомо брехливих чуток».

Місія спостерігачів ООН одержала офіційну пропозицію керівництва республіки відвідати райони, де начебто розміщені секретні концтабори.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Продиктовано в номер

Були сусідами, а тепер ще й військові союзники

З триденним офіційним візитом до Румунії відбула сьогодні делегація Міністерства оборони України на чолі з міністром генералом армії В. Радецьким. Програмою поїздки передбачено зустрічі в румунському уряді та з керівниками військового відомства країни. Міністр оборони України відвідає військово-морську базу в Констанці, деякі військові частини збройних сил Румунії. Плановано підписання Угоди про співробітництво між військовими відомствами двох держав.

Вередлива економіка потребує уваги

Плановане на 30—31 березня засідання у Москві рад глав держав і глав урядів країн СНД перенесено на середину квітня, повідомила прес-служба виконавчого секретаріату співдружності. Це пов'язано насамперед з потребою підготувати до зустрічі на найвищому рівні додаткові документи щодо реалізації Договору про створення економічного союзу.

Повернення соціал-демократів

Опозиційна Соціал-демократична партія Німеччини отримала перемогу, а партії правлячої боннської коаліції ХДС і ВДП зазнали поразки. Такі результати виборів до ландтагу в другій за величиною німецькій землі Нижня Саксонія. Відповідно до попередніх даних, СДПН отримала 44,3 відсотка голосів виборців, що дає соціал-демократам можливість сформувати однопартійний земельний уряд. Провідну партію боннської правлячої коаліції ХДС підтримало 34,4 відсотка виборців. Вільні демократи не змогли подолати 5-відсотковий бар'єр і провести власних кандидатів до ландтагу.

Тонкий політичний натяк

«У переговорах на рівні експертів постали деякі суперечності, що потребують політичного розв'язання». Так міністр економіки Росії О. Шохін охарактеризував ситуацію, яка склалася на переговорах між РФ і Білоруссю щодо створення єдиної грошової системи. Йдеться про те, сказав міністр, щоб створити до 1995 року загальний механізм функціонування бюджетів і банківських систем з обмеженням суверенітету західного сусіда у двох цих галузях. О. Шохін наголосив, що це питання потребує конкретного опрацювання. За його словами, якщо цього року ще можна йти на проміжні рішення, то в наступному «потрібно мати єдиний механізм і щодо бюджету, і щодо банківської системи».

Відмовлятися не зручно

Питання поновлення сирійсько-ізраїльських мирних переговорів обговорили під час телефонної розмови Президенти Сирії Х. Асад та США Б. Клінтон. Американський керівник закликав свого колегу встановити дату відновлення переговорного процесу. Х. Асад підтвердив наміри своєї держави й надалі брати участь у мирних близькосхідних переговорах.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ПОЛІТИЧНИЙ БАЛАГАН НА ЗАМОВЛЕННЯ

Історія, в якій хтось пише наклепи, хтось голодує, міністр ходить по концертах, автор висловлює громадянську позицію

Про «титанічну працю» на ниві культури закладу із загадковою абревіатурою — ІПКпК (Інститут підвищення кваліфікації працівників культури при однойменному міністерстві) наша газета вже розповідала в статті «Уся Чернецева рать» (Див. «ГУ» за 18.05.1993 р.). Публікація мала великий резонанс. Автора засипали листами та телефонними дзвінками: діячі культури і просто читачі солідаризувалися з позицією редакції. Один дуже наївний дідусь уже наступного дня допитувався: «Ну що, закрили інститут? Куди ж дивиться міністерство».

Редакція інститутів не закриває, а Міністерство культури начебто дивилося в потрібному напрямкові. Принаймні сам міністр пан Дзюба визнав, що наведені факти відповідають дійсності, що врешті-решт вони візьмуться за реорганізацію закладу. За переказами, незадоволеними публікацією залишилися самі «герої», що не дивно: Василь Гнатович дуже не любить «пасквілів» на його дітище, особливо з боку «журналістів, які працюють в газеті Верховної Ради і захищають народних депутатів». (Якщо колись випаде приємність поговорити тет-а-тет з паном Чернецем, розповім йому про депутатську любов до журналістів «ГУ» докладніше).

Стій! Голодувати буду

Не тільки дідусь-читач, а й я належала до утопістів: і через десять місяців інститут-«годівниця» не поміняв свого статусу — там і далі так само «дбають про благо культури». Один з працівників галузі навіть здивувався: «Ви знову пишете про ІПК? Чи не простіше надрукувати ту саму статтю? Все одно нічого не змінилося...»

Втім, не змінився сам інститут. Довкола нього новини таки з'явилися. Наприклад, суд учетверте поновив на роботі звільненого з ІПК старшого викладача Роя: пан ректор, наче ентузіаст соцзмагання, вперто викликав на двобій Феміду й щоразу їй програвав. Під усілякими приводами звільняли Роя з посади: і за скороченням штату, і ледь не за те, що... працював колись в Анголі. Василь Гнатович засуджує (і справедливо) псевдоінтернаціоналістів, які нав'язували країнам Африки червоні режими. Щоправда, в даному разі пан ректор трохи сплутав грішне з праведним, за що, між іншим, міська прокуратура недавно порушила проти нього кримінальну справу не тільки за ознаками ст. 133 КК України — за багаторазові грубі порушення трудового законодавства, а й за ст. 125 ч.2 — за наклеп.

На кількох засіданнях Залізничного районного суду, що розглядав позов Євгена Роя до неласкавої «альма-матер» я побувала. І кращого матеріалу для написання нового «пасквілю» не дістала б ніде. З праведним гнівом і неприхованим торжеством ректор та його громадські «адвокати» в особі голови профкому та кадровички апелювали до суду... «хронологічним щоденником»: у «документі» через кожні п'ятнадцять хвилин колектив фіксував місцеперебування та рід занять опального співробітника (виняток — обідня перерва: війна війною, а обід навіть для принципового колективу — діло святе). Оце робота «на благо культури!» Дякую за «наводку».

На кінець засідання «адвокати» так втілилися в роль «прокурорів», що навіть суддям оголосили «вирок»: поновите Роя на роботі — оголошуємо колективну голодовку. І заплакали: мабуть, наперед відчули голодні муки в ім'я розквіту української культури. Цілою колегією заспокоювали «мучеників», подавали воду, краплі. На щастя, акт «милосердя» не вплинув на судове рішення.

Мертві хапають живих

І ще один неприємний сюрприз піднесло Василю Чернецеві в'їдливе правосуддя. Цього разу як авторові викривальних статей у комсомольсько-коржовій газетці «Молода гвардія» про «агента КДБ і ЦРУ всіх часів і народів» Леся Танюка. Та сама міська прокуратура після докладного вивчення справи встановила, що «своїми діями Чернець В.Г. , поширивши завчасно неправдиві вигадки, що ганьблять Танюка Л.С., і розмноживши їх друкованим способом, скоїв наклеп, тобто злочин, передбачений ст. 125 ч. 2 КК України». На підставі викладеного прокуратура постановила притягнути Чернеця як обвинуваченого за кримінальною справою. Ось так, читачу. Якщо ти клюнув на заіржавілий гачок, протри вуха й очі: нема агента Леся Танюка і т. ін. Є наклепник Василь Чернець, невдалий публіцист з «великої дороги».

Але саме на твою довірливість розраховували ті, хто запускав у хід перо «полум'яного борця за правду». Саме ти потрібен їм. Потрібен як гвинтик для реставрації механізму під назвою «минуле». Довірливий гвинтик. Сліпий і глухий.

Учорашнім, котрі вже нинішні (!), заважають такі, як Танюк, в реставраційних роботах. Тому й вдарили по них. Спочатку гнівним пафосом на сторінках «Молодої гвардії»: люди, стережіться, агенти ходять поміж вас! Потім, як за вказівкою, відкрилися шлюзи брудної води. Соціалістичний «Товариш» і собі випустив залп по демократах, чим нагадав легендарну «Аврору» з її холостим пострілом: демократи подали на суд і виграли, довелося «товаришам» залізти в партійну касу для виплати відшкодування. У парламенті розповсюдили фальшивки про «справжнє обличчя» члена Президії Леся Танюка — ксерокопії «з чогось». Самого «чогось» ніхто не розшукав, навіть спецслужби України та Росії, до яких звернувся «викритий агент». Справу з оригіналами автор циклу викривальних статей зам'яв, пояснивши цікавим: «Ви ще не знаєте, хто такий Танюк, я вам покажу». Воістину, логіка підпоручника Дуба. Своє плече в боротьбі з КДБ підставила й «Правда Украины» (зворушлива сміливість!). Тут з'явилася чергова серія фальшивок про «Меморіал» (який очолює все той же «агент з Луб'янки»): від імені тих, кого було виключено з цієї організації за антиукраїнську позицію.

Звичайно, вся ця кампанія велася за принципом: мертвий хапає живого; чим зухваліша теза, тим вірогідніша для обивателя. Як встановила прокуратура, жодного справжнього документа, який підтвердив би наведені факти, в Чернеця немає. Не вважати ж за такі оті ксіви, які тиражуються зусиллями ректора ІПК. Чи докази на кшталт «якийсь дідок приїхав з Москви і сказав». Якщо вважати це за аргументи, чого доброго, можна й самого автора мати справді за науковця, видатного діяча на ниві культури... на підставі його пропагандистсько-комсомольської дисертації.

«Добуті» Чернецем документи прискіпливо вивчали знавці архівів, колишні дисиденти, на консультацію запросили навіть спеціалістів із спецслужб. Реакція однозначна: опубліковані матеріали — мильна булька. Її видуває сам майстер епістолярного жанру. Ще й розсилає з відповідними «роз'ясненнями» звернення до працівників культури. Розсилає, до речі, на бланках ІПКпК. Нарешті, знайшов собі ректор заняття серйозне: після «полювання» за Роєм це й справді має вигляд як підвищення фахового рівня.

Сам Чернець у цій грі — пішак: просто сіра пташка, запущена «під шуліку». За ним стоять ті, хто після виходу фальшивки «з почуттям величезної тривоги і відповідальності за долю української національної культури» блискавично розіслав болванки з осудом діяльності «екс-агента». І не просто розіслав, а з вимогою відповідних рішень, аж до позбавлення Танюка звання народного депутата. Спасибі, не вимагали смертного вироку «найманцю буржуазії (чи то б пак, пролетаріату)». Втім, повіримо чернецям — дочекаємося ще й таких «справедливих вимог трудящих ...»

Не спрацювали болванки — «захисники народу» зажадали ротації Президії. Наче дві тітоньки на суді, народні депутати Марченко та Чародєєв оголосили голодовку, бо з Президії не усунули Танюка (зустріла недавно в парламенті пана, себто товариша Чародєєва, не помітно, щоб схуд, бідака). Члени Комісії з питань культури та духовного відродження змушені були звернутися з цього приводу з листом-протестом до Голови Верховної Ради. (За винятком Лариси Скорик його підписали всі члени Комісії).

І ще один парадокс у цій історії. За ідеєю, насамперед «жертви» Танюка повинні обурюватися викритим «агентом», а не колишні партійні функціонери та чиновники, що й самі забігали по «дружбі» до похмурої контори на Володимирській... Але... «Закладені ще й листи пишуть на захист «провокатора» і чомусь з презирством відвертаються від людини, яка «відкрила їм очі на правду». Мабуть, тому й пишуть, що надто добре знають, з ким мають справу, надто добре розуміють: хто «агент», а хто автор архаїчного жанру — газетного доносу.

Я не захищатиму голову парламентської Комісії, члена Президії Леся Танюка. Не тому, що боюся чергових звинувачень у «виконанні соціального замовлення» чи залежності від народного депутата. Просто Танюк не потребує захисту «слухняної журналістки», бо своє слово вже сказав прокурор. Не хочу повторювати і про роль Леся Степановича в українській культурі: сказано вже досить. Людьми, які справді є совістю нації, а не перефарбовані наспіх «совісті і честі епохи». Порівняйте лише кілька імен. З одного боку, Надія Світлична, Євген Сверстюк, Михайлина Коцюбинська, Мирослав Маринович. З другого — редактор Корж, опротестований навіть своїм колективом, екс-міністр Олененко, «режисери» закулісних культурологічних спектаклів радники Президента Богуцький та Михальченко... (Дуже великі спеціалісти з культури та духовного відродження. Чи не з подачі таких радників Президент майже два роки вітав свій традиційно православний та греко-католицький народ з Різдвом Христовим та Великоднем за... римо-католицьким календарем!)

Лякає не Чернець сам по собі, навіть з «нищівними відкриттями». Насторожує реанімація сталінської практики масового аутодафе «ворогів народу», намагання перед виборами вибити з політичного процесу відомих діячів, партії та рухи.

Навіть припертий до стіни прокуратурою, Чернець не припиняє політичного балагану. Гадаю, і вам тепер зрозуміло чому. Погроза про ще одну викривальну статтю весь час лунає в повітрі. Де будете друкуватися, пане наклепнику: «Молода гвардія» не виходить. Порядне видання не дозволить очорнити свої сторінки політичним доносом, а непорядні... Даруйте, до вашої кухні я не втручатимусь. Це вже питання не культури, і навіть не політики, а просто брудної справи.

Арифметика для міністра

Василь Гнатович Чернець — ревний захисник моралі. Принаймні так випливає з його традиційно запальних критичних промов на адресу парламентської Комісії з питань культури та духовного відродження. Мовляв, розвели рулетки та порнофільми. Порятунку цнотливому чоловіку нема. До Танюка й сексу не було, одне слово... Ой, Василю Гнатовичу... Маю я в розпорядженні зразок продукції друкарні ІПКпК. Якщо це і є «моральність», то, даруйте. Тоді й справді важко уявити те, що «розвів Танюк». Воістину ситуація, коли злодій кричить: «Ловіть злодія!..»

Кричить скрізь. Навіть у виступі перед конкурсною комісією: пан Чернець уже виріс з теперішньої посади, до вищої пнеться — у ректори інституту культури. Здається, навіть ця посада потрібна претендентові як трибуна для розвінчувань на тему: хто загубив культуру? Звісно, хто — Лесь Танюк, власною персоною: він же за вказівкою ЧК її розвалює. Обурені члени комісії були змушені перебити «ліричні виступи» претендента: все-таки слухають програму Чернеця, а не Танюка. А яка там конкретна програма, коли чоловік про глобальні масштаби думає. Хіба що лиш трохи про власний «науковий розмах»: не інакше як академіком вирішив стати професор Чернець на новому місці роботи. Щоправда, рейтинг невисокий набрав претендент: трохи більше як два бали (у нинішнього ректора М. Поплавського — майже десять). Мабуть, програма була «доказова» — як молодогвардійські дописи...

Побивається Василь Гнатович, що культурою керують дилетанти. Ох погано, що керують, а ще гірше, що рвуться керувати люди, в яких не те що з культурою, а й граматикою проблеми. Хоча б з написанням цього самого «дилетанта». Може, тому, що слово іншомовного походження, а вболіває Василь Гнатович за культуру українську. Тоді перепрошую і не розцінюйте це як «руку Рима».

Чому ж, запитаєте ви, і досі не розставлені всі крапки над «і» в цій фарсо-трагічній історії? Чому міністерство, таке принципове у призначенні нових конкурсів на заміщення посади ректора в інституті культури (хоча нинішній, здається, себе добре показав), таке безпорадне перед ректором ІПКпК. Чому керівник, у якого КРУ виявило стільки фінансових порушень, людина, визнана прокуратурою наклепником і грубим порушником трудового законодавства, і досі процвітає в галузі, де моральність і духовність не бажані, а обов'язкові вимоги до працівника?! Раніше мені кивали на те, що немає рішення суду і постанови прокуратури. Тепер є і те, і те. (Ознайомилися в міністерстві і з рішенням касаційної інстанції з приводу поновлення пана Роя на роботі). Де ж обіцяне вжиття заходів?

Трохи цифр

Перше звільнення Роя (1988 р.) обійшлося державі в 785 карбованців. Друге (1989 р.) — у 8040 карбованців. Третє (1992 р.) — 40000 карбованців. Четверте звільнення (1993 р.) коштувало державі вже 6.171.858 карбованців плюс держмито у розмірі понад 600.000 карбованців. Приблизно таку ж суму доведеться виплатити й за його заробіток за два місяці 93-го року та на профвідпустки майже за п'ять років.

То чи не легше для державної кишені один раз звільнити самого ректора?

Розповідають, що міністр пан Дзюба на колегії, де вкотре стояло питання про долю ІПКпК, не досидів до кінця: пішов на виступ чи то бандуристів, чи то гітаристів. Звичайно, дуже важлива культурна подія в житті України: не можна було не вшанувати міністерською присутністю. Питання про ІПКпК без міністра перенесли на пізніше.

Настало пізніше. Що ж думають у міністерстві? А думають те саме: почекаємо, подивимося, вживемо...

Одного разу Чернець у викривальному екстазі пояснив: «Я критикую Танюка. А критика — насамперед громадянська позиція кожної людини». Ось саме в цьому й погоджуюся з вами, шанований не мною Василю Гнатовичу. І прошу вважати рядки на «вашу честь» моєю громадянською позицією.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

До 50-річчя визволення України

У степу під Херсоном

На святкування 50-річчя визволення Херсона від німецько-фашистських загарбників запрошено 250 визволителів міста з колишньої 28-ої армії, бійці якої 13 березня 1944 року, форсувавши Дніпро й Інгулець, увірвалися на херсонські вулиці. Переправа через широку річку у весняний період під сильним вогнем ворога вимагала неабиякої відваги, військового мистецтва. Про

— Спочатку коротко нагадаю передумови наступу на Херсон. Хоча фашисти і зазнали поразки в районі Корсуня-Шевченківського та під Кіровоградом, втратили криворізькі та нікопольські позиції, — розповідає Микола Семенович, — але вперто оборонялися, намагалися контролювати пониззя Дніпра. Я, тоді ще молодий автоматник стрілецького полку, звичайно, не знав стратегічної картини, не бачив штабних карт. Але як то кажуть, шкірою відчув, що під Херсоном очікується велика «заворуха». Наше відділення стояло у Голій Пристані, на подвір'ї привітної бабусі Явдохи, котра з усіх сил хотіла нас чимось пригостити, хоча сама бідувала. 12 березня командир взводу лейтенант Мухортов із сумом повідомив нас, що спроба переправитися через Дніпро минулої ночі не увінчалася успіхом. Надвечір ми вже знали: форсуватимемо річку разом з батальйоном Золотухіна в районі морського порту, де, за даними розвідки, була чи не найкраща ворожа оборона. Вночі невеликий катер узяв пліт з бійцями на буксир і обережно потягнув його по вузьких протоках до основного гирла Дніпра. На великій воді, під обстрілом противника, катер несподівано розвернувся, і пліт залишився без буксирного троса, його почало зносити течією. Ми енергійно гребли веслами, дошками, касками, щоб у темряві рухатися вперед. Декого з моїх товаришів ворожа куля звалила просто на плоту. Сильна течія винесла нас до якогось острівця перед самісіньким Херсоном. Тут ми зіткнулися з мінометною батареєю фашистів. Вона не змогла вчинити серйозного опору і швидко здалася в полон після нетривалого бою. Самі ж полонені провели нас по прокладеному ними раніше містку на берег. Наше відділення, як виявилося пізніше, досягло міста одним з перших.

Узагалі ж Дніпро форсували у п'ятьох місцях. Успішно діяла наша 295 стрілецька дивізія і сусідня — 49-та, яка того ж дня звільнила приміські села Садове, Антонівку. Стало відомо, що під Херсоном повторив подвиг Матросова молодший лейтенант Харченко і відзначився кулеметник Приходько, захопивши штаб німецького батальйону. Обидва стали Героями. До речі, лише в одній дивізії таке звання було присвоєно шістьом воїнам, які визволяли Херсон, а 3340 солдатів і офіцерів одержали бойові нагороди. У полон здалося майже 2000 гітлерівців, які стримували наш наступ на місто. Про все це я дізнався пізніше.

Місто тоді було вщент зруйноване. Вже після війни я знову захотів побачити Херсон. Відчував якийсь потяг до нього. Була і конкретна причина. Тут зустрів гарну дівчину. І де б ви думали? У бабусі Явдохи, якраз тоді, коли ми готувалися переправлятися через Дніпро. Я писав дівчині Шурі листи з фронту, мріяв одружитися з нею, якщо виживу, відвезти її на батьківщину — в Ростов. А коли у 50-ті роки приїхав у Голу Пристань, походив по Херсону, згадав про ту березневу ніч 1944- го, про холодну дніпровську воду, пропиті кулями катер і пліт, про місцевих жителів, які допомагали нам готувати плавзасоби для форсування річки й ділилися з бійцями останнім шматком хліба, коли побачив братські могили, то вирішив залишитися тут назавжди. Працюю вантажником, маю хорошу сім'ю. Звичайно ж, дружиною стала та дівчина, про яку мріяв.

Нині зустрічаюся з бойовими друзями, які приїхали до Херсона. Для них місцева влада приготувала хороші сюрпризи. Відбуваються хвилюючі зустрічі з молоддю. Визволителі одержали подарунки, грошові винагороди. Та шкода, що серед гостей міста немає багатьох дорогих моєму серцю фронтових побратимів. Одні з них, як лейтенант Мухортов, рядовий Шайкін та багато-багато інших, поклали свої голови у степу під Херсоном ще в ту березневу ніч 1944-го або через кілька днів, на підступах до Миколаєва, інших забрали хвороби і швидкоплинний час. Пам'ять про визволителів — вічна, як вічне це чудове українське південне місто.

Розповідь ветерана записав Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Особистості

ВІН ПОСПІШАВ, ПОЄДНУЮЧИ НЕПОЄДНУВАНЕ

Портрет В. БЛАКИТНОГО. Худ. М. ЖУК. 1926.

Протягом нинішнього січня у Чернігові, Києві, Харкові громадськість відзначила 100-річчя з дня народження поета і громадського діяча Василя Еллана-Блакитного. У Харкові навпроти символічної могили Хвильового впорядковано символічну могилу Блакитного (у 30-х рр. їх поховання були знищені). Через буремні десятиріччя наче відбулася зустріч двох письменників. І це символічно. Вони були ровесники, разом творили українську літературу 20-х рр. Обидва належали до політичної течії, згодом названої українським націонал-комунізмом 20-х рр., який намагався поєднати марксизм з ідеєю національного визволення; обидва щиро вірили, що цей шлях принесе Україні щастя, і обидва жертовно боролися за це (на відміну від нинішніх представників партноменклатури, яких ми також називаємо «націонал-комуністами», але вкладаємо в це інше значення, бо йдеться лише про збереження їхніх привілеїв).

Але якщо М. Хвильовий, як і М. Скрипник, були представниками націонал-комунізму в КП/б/У, то В. Блакитний спочатку репрезентував той напрям цієї течії, що виник на базі лівих українських партій, які входили до Центральної Ради.

Народився Блакитний на Чернігівщині, де спочатку і вчився. Великий вплив на нього справили «літературні суботи» у М. Коцюбинського. Він брав активну участь у діяльності «Просвіти», а згодом — в Українській партії соціалістів-революціонерів. 1918 року відокремлюється ліве крило цієї партії, одним з лідерів якого був Блакитний, а 1919 року на основі його створюється партія комуністів-«боротьбистів». Ця назва походить від назви партійної газети «Боротьба», редактором якої був Блакитний.

Але більшовики отримали явно незручного союзника. Зокрема, Блакитний у «Боротьбі» ще 1919 року б'є на сполох з приводу того, що «група непозбавлених общеросійського національного патріотизму комуністів-більшовиків ще спробує продовжити роботу по утворенню радянської Росії конче в «історичних межах царської імперії». Його турбує те, що «слідом за повстанчеськими відділами просунулися російські Червоні війська, несучи з собою готовий вже апарат радянської влади, коли домінуючу ролю в радянському будівництві стали грати елементи здебільшого привозної, а то й місцевої скороспеченої комуністичної інтелігенції та міщанства...»

Така позиція боротьбистів визначила «подвійну гру» Леніна щодо цієї партії і зрештою його лінію на її ліквідацію. Лідери боротьбистів пішли на саморозпуск партії у 1920 році і вступ до КП/б/У. Що спонукало їх до цього?. Трагічна засліпленість ідеями комунізму і віра у Леніна чи розрахунок на перетворення КП/б/У на справді українську партію, що буде розбудовувати Україну, хай і радянську? Очевидно, і те, й інше. В усякому разі, Блакитному приписують фразу «Віллємось, розіллємось і заллєм більшовиків».

«Залити» більшовиків було б зовсім утопічно, якби не поправка на політику українізації, чільні напрями якої очолювали такі колишні боротьбисти, як О. Шумський, Г. Гринько, В. Блакитний та ін. Зокрема, Блакитний в умовах розрухи й голоду, браку паперу, техніки, кадрів створює й редагує першу в УСРР щоденну урядову газету українською мовою «Вісті ВУЦВК» і робить її цікавою й професійною (згадаймо, що офіційний орган КП/б/У «Коммунист» виходив російською мовою). Створює й цілий ряд літературних видань, серед них «Всесвіт» і «Червоний перець» (нині — «Перець»). Він поспішає, бо має вроджену хворобу серця. Він поспішає, бо треба зробити процес українізації необоротним. Його енергія вражає сучасників.

У ньому уживалися і поет-романтик, співець Комуни, і прагматик, який, не відриваючись від реальності, послідовно проводив політику українізації.

Микола Хвильовий писав у відомій передмові до посмертного видання творів Еллана: «Вас. Еллан добре знав, серед якого суспільства він працює. Він, як рідко хто, ненавидів нашу хохлацьку розляпаність і сахаринну сахаринність, що породжувала до цього часу тільки безвольних людей, які вміли говорити прекрасні слова, але ніколи не були людьми діла, які були на 100 процентів поетами, й ніколи реальними політиками, яким досить одного сумного слова, щоб із них вже потік солоденький сік слабкодухості, і він не міг не відмовитися від слабкодухої лірики».

Постать Блакитного, як і інших націонал-комуністів, була трагічною і суперечливою.

Як драматичною була доля самого Блакитного і його родини (дружина, Лідія Вовчик, відбула строк у сталінських таборах), так само драматичною була і доля його творів після смерті у 1925 році. У 30-х рр. вони були заборонені. Та й досі невідомими для громадськості лишаються його статті у газеті «Боротьба», виступ на V конференції КП/б/У у 1920 р., фрагменти з якого вміщені в цьому номері «ГУ» (після чого за ним закріпився ярлик «націонал- ухильника»), перша редакція відомого віршованого твору «Україні...» (лютий 1917 р.), віднайдена співробітниками музею П. Тичини. Отже, нині для читача доступна лише частина творчості В. Блакитного.

Як би ми не ставилися до діяльності Блакитного-політика, гадаю, що деякі висновки можна зробити напевно: необхідно покладатися насамперед на самих себе, розвіяти ілюзію про «допомогу з боку могутнього сусіди», пам'ятати, що розбрат у таборі націонал-демократів може стати фатальним для України. Не скиглити, а енергійно, самовіддано працювати в ім'я України — ось що так потрібно нині, в критичний період української історії.

Олекса ГАРАНЬ,
завідувач кафедри політології університету «Києво-Могилянська Академія».

Тобі, Україно моя, і перший мій подих і подих останній Тобі

У 1917 році П.Г.Тичина, семінарський товариш Василя Елланського, подає до «Літературно-наукового вісника» його вірш «Україні», написаний після лютневих подій 1917 року. Тоді вірш опублікований у журналі не був і за життя Василя Михайловича до жодної збірки не потрапив. Лише на рубежі 20—30-х років він був уміщений в одну з читанок, але вже в іншій редакції, в якій і друкувався далі в Еллановых збірках. В архівах ЦНБ знайдено той вірш Василя Еллана-Блакитного (тоді ще він підписувався Елланський), який Павло Григорович переписав своєю рукою і подав до редакції ЛНВ. Яка ж доля цього вірша?

Тоді, у 1917 році, секретарем ЛНВ була Н.Романович-Ткаченко. Вона і пізніше тримала у себе частину архіву. У 1933 році всі папери передала до ВБУ (Всенародної бібліотеки України), серед них — і вірш В.М.Еллана-Блакитного. Ось цей текст.

Тобі, Україно моя, і перший мій подих і подих останній Тобі.

Я сію слова в Твоїх нивах, посію слова — може зійдуть і виростуть трави, І квіти розквітнуть; прийдешні на чоло Тобі покладуть з них вінок... І я вже щасливий, що можу кропити рубінами крові тернистий свій шлях у ім'я Будучини Твоєї. Щасливий я ще і того, що, мов крила могутні, Минуле Твоє наді мною, — Страждання Твоє...

—Козаччина... Коліївщина... Море крові, небосхил у червоних загравах пожеж, смерть і бенкет, що сплелися у гаслі: «повстання за волю» — яка це іскра у порох душі!..

Ох, яка це вага на душі — Минуле Твоє. Який же це хрест тяжелезний, який нестерпимий тягар на душі у народа — Минуле Твоє. Нас тягне воно до землі — І не вільно шугнути в майбутнє... Страждання Твоє.

Вогню! Динаміту! Хай зникне Минуле в ім'я Будучини!

Дворці — у повітря! Старенькі думки — під сокиру! Прорвати Карпати тунельом! Розбудити пороги Дніпрові!

Гей, Славуто, вже бачу Тебе я у шорах кам'яних, у шлюзах.

О Степу, о Луже Великий! Я бачу тебе тільки морем пшениці і жита, зашнурованого коліями залізниць.

Донеччина! Катеринославщина! — Ви два смоки, що смокчете кров чорну, огнисту з підземних глибин і розгоните по жилах заводів і фабрик; а ті, ненажерні, важко дихаючи, погрожують списами димарів самому небові...

Хто ж це йде урочисто Твоїми шляхами, хто виступає ходом звитяжців? Хто ці герої в вінках із дубового листя (геть лаври!), з обличчами чорними (сонце й вітри) — і з блакиттю в душі?..

Василь. I.3642

Україні

Тобі, Україно моя, і перший мій подих і подих останній Тобі.

Я сію слова в Твоїх нивах, посію слова — може зійдуть і виростуть трави, і квіти розквітнуть; прийдешні на чоло Тобі покладуть з них вінок... І я вже щасливий, що можу кропити рубінами крови тернистий свій шлях у ім'я Будучини Твоєї. Щасливий я ще і того, що, мов крила могутні, Минуле Твоє наді мною, — Страждання Твоє...

О, Україно, це слава, це гордість Твоя — Демократія Твоя.

Я бачу огонь в їх очах... огонь той, як Доля, як фатум!.. Я чую удари їх серця — так гупає молот могутній на крицю ковадла — невпинно, невтримно!

Чи чуєш, чи знаєш, моя Україно? — то доля кується Твоя на ковадлі, Твоя Будучина Кується.

Вже бачу її — і тому я щасливий, що можу ще жити і вмерти в ім'я Будучини Твоєї...

Тобі, Україно моя, і перший мій подих і подих останній Тобі.

Як бачите, немає тут слів «Старенькі церкви — у повітря! Вишневі садки — під сокиру!», які з'явилися пізніше. Так само, як до рядків «Хто ці герої в вінках із дубового листя... — І з блакиттю в душі?..», пізніше додалося «І з червоним прапором в руках!» Василь Михайлович писав: «О, Україно, це слава, це гордість Твоя — Демократія Твоя». А в новій редакції ми читали ще й «...Пролетарі — твої діти!» Опускаю ще деякі зміни в тексті, ви їх знайдете й самі, хочу звернути увагу на останні рядки, написані В.Елланським у 1917 році: «Тобі, Україно моя, і перший мій подих і подих останній Тобі». Вони тоді були для Василя Михайловича девізом життя, його кредо, а після смерті ці рядки з вірша зникли.

Після ознайомлення з рукописом виникло кілька запитань. Чому за життя В.М.Еллана-Блакитного цей твір не входив до збірок навіть у звичному для нас варіанті? Хто вніс зміни — сам автор ще за життя, чи йому «допомогли» вже після 1925 року? Є над чим замислитися. І роздуми ці я залишаю вам, шановний читачу.

Тетяна СОСНОВСЬКА,
провідний науковий працівник музею-квартири П.Г.Тичини.

Фрагменти із статті В.Блакитного «Компартія України та шляхи її зміцнення» («Коммунист», 17, 19 листопада 1920 р.)

«В галузі національної політики — основним принципом стає об'єднання міста з селом, повільна, але послідовна дерусифікація країни шляхом сприяння розвиткові української школи і культури та піднесення їх на ступінь відповідний у діловій вазі українськог батрацтва, незаможних і середняцтва, що являються абсолютною національною більшістю населення України. Звідси — розслоєння і якнайширше притягнення до культурно-освітньої роботи значних шарів української національної інтелігенції...»

«...Кольонізаційна» тенденція має за наперед позитивно вирішене питання про повільну, але повну денаціоналізацію компактної маси біля 30 мільйонів українського селянства, півпролетаріяту та пролетаріяту силами національної стихії Росії та її колоній на Україні. Звідси випливає політика гальмування розвитку української мови й культури, розпорошення й асиміляції інтелігентних «специяльних» сил, протежування зростові впливу російської культури та носителям її на Україні. Це звичайно не означає відмовлення від користування українською мовою, як засобом для агітації чи формально порушення принципу рівноправности мови «української національної меншости».

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 315515

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311047.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».